

§. LXXXXIII. Ceteri Clerici generatim satisfacere debent oneri, quod conjunctum est beneficio, quo fruuntur. Quidam eorum præpositi sunt sacellis, hospitalibus, aliisque locis, & hi curam gerunt præfecturæ, quam exercent, suisque fruuntur juribus ac privilegiis, & Capellani, Rectores, Governatores appellantur. Quidam autem nullum habent onus, præter quotidianam recitationem divinarum precum, quas officii nomine comprehendimus, & hi simplex beneficium habere dicuntur.

TITULUS IV.

QUIBUS MODIS POTESTAS ORDINIS ACQUIRATUR.

I. Ordinis potestas consecratione, vel ordinatione acquiritur.

§. I.

Omnes clericorum gradus, & officia, atque universam singulorum potestatem sumus persequuti; proximum est ut videamus, quemadmodum ipsi hanc potestatem consequantur. Initium capiemus à potestate ordinis, quam clerici acquirunt vel consecratione, vel ordinatione. Consecratio ad Episcopos, ordinatio ad sacerdotes, ceterosque clericos pertinet.

SECTIO I.

De Consecratione Episcoporum.

- II. Ritus in Episcopi consecratione observandi.
 III. Quis Episcopum consecrat?
 IV. Quando facienda sit consecratio, ejusque vis.

Episcoporum consecratio manibus impositis, & Divino invocato Spiritu maxime perficitur; quamquam & alii ab Ecclesia ritus, ac caeremoniæ adhibeantur (1). Nam recitatis initio litteris Cancellariæ Apostolicæ de collato Episcopatu consecrandus, præstare debet Romano Pontifici juramentum obedientiæ, & fidelitatis conceptum verbis S. Gregorii VII (2); deinde examen conficitur, super electi humeros, atque cervicem imponuntur codices Evangeliorum, recitantur preces, funditur benedictio, caput, & manus sacro chrismate unguuntur (3), tum benedicuntur (nisi hæc omnia primum benedicta fuerint) baculus pastoralis (4), annulus (5), mitra (6), chirothecæ (7). Accipit etiam Episcopus, antequam consecretur, crucem, quam antepectus gestat (8).

(1) Vide Pontificale Romanum tit. 13. de Consecratione electi in Episcopum pag. 169. tom. 1. ed. Catalani Romæ 1738. ubi cuncta hæc, quæ recentemur, ordine referuntur, ritusque omnes describuntur consecrationis; & vide etiam canone Concilii Carthagenensis IV. apud Gratianum can. 7. dist. 23., ex quo hodierna consecrationis forma profluxit.

(2) Forma hæc jaramenti habetur in Cap. 4. de Jurejur., eaque comprehenditur septem articulis, quibus nunc duo alii adduntur. De hujus sacramenti antiquitate, & æquitate videndas Zaccaria Dissert. de Reb. ad histor. atque antiq. Eccles. part. dissert. 13. tom. 2. pag. 264. & seq.

(3) Sacra unctio neque in Episcoporum consecratione, neque in Presbyterorum ordinatione nunc à Græcis adhibetur, licet olim adhibita fuisse videatur. Confer Meaardum in lib. Sacramentor. S. Gregorii ms. 777. & 784. col. 516. & 526. tom. 3. opp. S. Gregorii ed. Maurin. Paris. 1705., Hallier de Sac. elect. part. 2. sect. 8. cap. 10. art. 1. & seq., Catalanum in Pontific. Romani tom. 1. tit. 12 §. 1. pag. 222. & tit. 13. §. 22. pag. 202. Est tamen Decretalis Innocentii III. in cap. unic. de Sac. unct., qua etiam Græci unctionem hanc adhibere jubentur; sed vide hujus Decretalis explanationem apud Gonzalez, & vide Giraldum Exposit. jur. Pontific. par. 1. sect. III. tom. 1. pag. 72.

(4) Baculi pastoralis meminit antiquus ordo Romanus, & meminit Concilium Toletanum IV. cap. 28. *Delect. Actor. ecel. univers. col. 497. t. 1.* Et hinc animadvertit Joannes Morinus de *Sacr. ordinat. par. 3. exerc. 2. cap. 2. num. 5.* ritum hunc esse antiquissimum. Vide Jacobum Goar in *Not. ad Ritual. Græcor. par. 513. ed. Paris. an. 1647.* Illud hic animadvertendum, quod Summus Pontifex non utatur baculo pastoralis tum propter historiam, tum propter mysticam rationem, ut inquit Innocentius III. in cap. *univ. de sacr. unct. Intelligit hinc Innocentius III. quam narrat Innocentius Augustodunensis Sermon. de Ss. Petro, & Paulo, ac Petrus Cluniacensis Abbas lib. 1. ep. 2. de S. Petro, quem ajunt baculum tradidisse S. Eucherio primo Trevirensium Antistiti, à quo per illum S. Martenus ejus socius ad vitam revocatus est. Vid. Cironium in Paratit. ad Decretal. Gregorii IX. tit. de Sacr. unct. §. 6. Baculi significationem explicat Innocentius III. lib. 1. cap. 62. *Myster. miss. tom. 1. opp. pag. 333. ed. an. 1575.* sed & jurisdictionem significat, & ideo Marinus Romanæ Ecclesiæ Diaconus, & Legatus in Synodo VIII. Constantinopolitana act. 7. c. 839. tom. 1. collect. *Haraduin Paris. de Photio inquit; " tollite baculum de manu ejus; signum est enim dignitatis pastoralis, quod hic habere nullatenus debet. " Atque in chronico Novaliensi apud Duchesium Histor. Franc. tom. 3. lib. 6. de Abbate exauctorato habentur hæc: detestabilem Sarabaitam cepit, baculum fregit, atque superbum de sede deiecit. De baculo pastoralis fuisse scriperunt Josephi Vicecomes de Appar. missæ lib. 3. cap. 41., Andreas Saussajus *Panopl. Episc. l. 2. Ciampinius Vet. monumen. par. 1. cap. 15. pag. 121. et seq. Georgius Liturg. Roman. Pontif. lib. 1. cap. 29., Catalanus Prolegom. ad Pontif. Roman. tom. 1. cap. 20. pag. XXVII. et tit. 13. §. 26. de Consecrat. elect. in Episc. pag. 207.***

(5) Annulli etiam usum antiquissimum esse observat Morinus *loc. cit.* quoniam ejus mentio est in vetusto Ordine Romano, in *cit. can. Concilii Toletani IV., apud Surium in vit. S. Borini die 3. Decembris, apud Isidorum Hispalensem lib. 2. de Offic. cap. 5. in Biblioth. Patr. tom. 10. pag. 205. ed. Paris. 1624.* Et licet Alcuinus, Amalarius, & Rabanus nihil de annulo dicant, tamen eorum silentium hoc tantum ostendit, non eandem ea de re fuisse omnium Ecclesiarum consuetudinem, quod recte observat Bona *Rep. liturg. lib. 1. cap. 24. §. 13. pag. 248. tom. 2. Vide Martenium tom. 2. de Antiq. Eccles. rit. pag. 342. et 368.*

(6) De Miræ Episcopalis origine, & antiquitate non una omnium sententia est. Sunt qui eam antiquissimam; sunt qui

circa sæculum X. inductam putant. Ego dubitari vix posse arbitror (quæ sententia est Cardinalis Bona *Rep. liturg. lib. 2. cap. 24. §. 14. pag. 251. tom. 2. ed. Taurin. 1749.*) quin semper Episcopi, si non omnes, saltem aliqui ornamentum aliquod capitis habuerint, cujus loco recentiori ætate mitra, qualis hodie est, adhiberi cepit. Vide Bonam *loc. cit., & Salam in Not., Menardum in Not. ad Sacram. S. Gregorii not. 947. col. 557. tom. 3. opp. S. Gregorii ed. Maurin. Paris. 1705., Mattenium de Antiq. Eccles. rit. lib. 1. cap. 4. art. 1. num. 14., Mabilloium *Præf. in sac. 4. Benedict. part. 2. num. 182. t. 6. pag. LXXV. ad Venet. 1778.* Recte tamen observat Alexius Symmachus Mazochius in *lib. de Sanct. Neapol. Eccles. Episc. cult. par. 3. cap. 15. sect. 3. num. 2.,* breviorē antea fuisse mitram, postea factam fuisse oblongiorem, uti nunc adhibetur. Plures hujusmodi Mitre una cum antiquissimo Baculo Pastoralis in hac mea Cathedrali Ecclesia Ananienis servantur. Confer Hermannum Dominicanum Christianopolulum *De S. de Exuperantio Cingulanorum Episcopo cap. II. §. III. num. 67. seqq.**

(7) Vide Innocentium III. lib. 1. de *Myster. missæ. cap. 10. pag. 322. tom. 1. ed. Colonie 1775.* De antiquitate chirothecarum erudite disputat Cardinalis Bona *Rep. liturg. lib. 1. cap. 24. §. 12. pag. 247. tom. 2., & Robertus Sala in Notis ad eundem.*

(8) Monet Innocentius Cironius *Paratit. in Decret. Gregorii IX. lib. 1. tit. 8. §. 18.* Episcopos in Concilio Constantinopolitano VIII. à cruce, quam gestant, *cruciatum* fuisse appellatos. Innocentius III. *lib. 1. de Myster. missæ cap. 53. pag. 331.* inquit, Pontificem crucem gerere in pectore pro lamina, qua Hebræorum Pontifex frontem exornabat. Vide Bonam, & Salam *loc. cit. §. 10. pag. 243.*

§ III. Olim Episcopum Metropolita consecrabat, Metropolitanam senior Episcopus provinciæ, ceteris tamen utriusque consecrationis causa ad Synodum vocatis, atque in principè vacantis Ecclesiæ templo congregatis, ibi enim coram populo, atque clero consecrationem absolvere oportebat (1). Hodie posteaquam Summo Pontifici sunt reservatæ Ecclesiæ cathedrales, vel ab ipso, vel ejus mandato sunt Episcoporum consecrationes. Episcopi, qui Romæ consecrationem accipiunt, aut ab aliquo Car-

dinali, aut ab aliquo ex quatuor majoribus Patriarchis, qui in Urbe commorantur, mandato Summi Pontificis consecrandi sunt. Ceteri vero Episcopi, qui extra Urbem consecrantur, suo arbitrio Episcopum eligunt, cui datur mandatum Apostolicum, ut eorum consecrationem absolvat, vel in ipsa, cui praeesse debent, Ecclesia, vel saltem in provincia (2).

(1) Vide Gratianum *dist.* 64. 65. 66., & *Decretales in Cap. 9. de Tempor. ordinat.*

(2) Consule Benedictum XIV. in *Constit. in postrema* 64. §. 16. *pag.* 306. *tom.* 4. *ejus Bullarii ed. Romae 1758.*, & Pontific. *Rom. rit.* 13. §. 2.

§. IV. Tres adhibentur Episcopi in consecratione (1); ea peragenda est die dominico post actum superioris Sabbato jejunium, effusaeque preces (2), hora tertia, qua scimus, Spiritum Sanctum e caelo in Apostolos delapsum. Tempus consecrationis praefinitum est trium mensium, quibus elapsis, si Episcopus consecrari neglexerit, perceptos fructus amittet, atque etiam Ecclesia privabitur, si tres alios ultra menses consecrationem protraxerit (3). Consecratus vero acquirit ordinis potestatem (4), quam tamen Metropoli, & Patriarcha solum post acceptum pallium exercere possunt; ejus matrimonium cum Ecclesia consummatum efficitur (5); & vacant beneficia, quibus ipse antea fruebatur (6).

(1) *Cap. 6. & 7. de Tempore ordinat.* Num ad vim consecrationis necessaria sit praesentia trium Episcoporum, magna inter Theologos, & Canonistas disputatio est. Morinus *de Sacram. ordinat. par.* 3. *exerc.* 4. *cap.* 2. & Tournely *de Sacram. Ordin.* *pag.* 453. *ed. Paris. an.* 1729. consecrationem sine tribus Episcopis absolutam plane irritam esse arbitrantur. Sunt qui eam firmam, ratamque habent, si unus tantum adhibitus est Episcopus, cum verba Summi Pontificis, eaque est opinio Aurelii

Piette *Theolog. quest. de Sacram. Ordin. par.* 6. *quest.* 13. §. 1. & 2.; contra sunt alii, qui consecrationem ab uno Episcopo absolutam illicitam quidem, non tamen irritam existimant, atque ita sentiant Cabassutius *Notit. Eccles. sec. IV. in not. ad can. 4. Nicen.*, Juvenio *de Sacram. disert.* 9. *de Ordin. in spec. quest.* 1. *de Episcopat. cap.* 4. Christianus Lupus *Append. ad can. 4. conc. Nicen. t. 1. opp. pag.* 241. & *seq. ed. Venet. an.* 1724., Thomassinus *Vet. & nov. Eccles. discipl. par.* 2. *lib.* 2. *cap.* 12. *per tot.*, Bocat *tom.* 5. *de Ordin. instit. disp.* 6. *sect.* 6. *punct.* 2. *pag.* 443., Van-Espen in *Jus. Eccles. par.* 1. *tit.* 15. *de Consecr. Episc. cap.* 1. *num.* 7. & *seq.*, Hallier *de Sacram. ordinat. par.* 2. *sect.* 5. *cap.* 2. *art.* 2. *per tot.*, & praesertim §. 3. Cardinalis Gottus *Theolog. tom.* 15. *quest.* 5. *de Episcopat. dub.* 4. §. 1. & 2., Catalanus *ad Pontific. Roman. io.* 1. *tit.* 13. *pag.* 198. & *seq.* Quae postrema opinio similior veri esse videtur; & certe in sacra antiquitate non desunt exempla Episcopallium consecrationum, quae ab uno Episcopo factae sunt, & haec quidem illicitae, non tamen irritae judicantur. Neque vero Sedes Apostolica interdum ex justa causa hujusmodi consecrationes ab uno tantum Episcopo absolvi permitteret, praesentibus duabus, tribusve Dignitatibus, si ad earum vim tres Episcopi omnino necessarios esse arbitraretur. Consule Benedictum XIV. *de Synod. dioces. lib.* 13. *cap.* 13. *num.* 2. & *seq.*, & Cotelierum in *Constit. Apostol. lib.* 3. *cap.* 19. *tom.* 1. *PP. Apostol. pag.* 292. *ed. Amsteladami 1724.*

(2) In illis tamen Ecclesiae primordiis Episcoporum consecrationes quotlibet die fieri consuevisse tradit Pagius in *Baronium an.* 67. n. 18. *pag.* 649. *tom.* 1. *ed. Lucae.* Certae disciplinae, quae nunc viger, antiquitas educi non potest ex Decretali, quam Gratianus in *can. 1. dist.* 75. adscribit Anacleto Pontifici, & qua sanctum est, ut Episcopi consecratio die Dominico peragatur, Nam haec Decretalis prodijt ex officina Isidori Mercatoris,

(3) *Conc. Tridentinum Sess.* 23. *cap.* 2. *de reform.*

(4) *Cap.* 15. *de Elect.*

(5) *Cap.* 2. *de Translat. Episc.* Fallitur Van-Espenius in *Gratianum can.* 11. *c. 9. quest.* 11., & fallitur etiam, quorum animis eadem haeret sententia, quod Innocentius III. in *cit. cap.* 2. spirituale hoc conjugium Episcopi cum Ecclesia sua ex falsa Decretali Evaristi Pontificis in *laudato cap.* 21. arripuerit. Nam hujus matrimonij disertè meminerunt antiqui Patres, nimirum S. Cyprianus, Patres Concilij Ale-

xandrii anni 339. S. Silius, seu S. Innocentius, S. Ambrosius, S. Hieronymus, atque alii, quos enumerat Blascus de *Collect. canon. Isidor. Mercator. cap. 8. num. 2. pag. 77.* Vide etiam eundem Blascum loco indicato not. 6., & cap. 10. num. 2. not. 1. pag. 120., qui solide, vereque defendit Innocentium III., qui hoc *spirituale vinculum fortius, quam carnale esse dixit.*

(1) *Cap. 7. §. Cum vero de Elect.*

SECTIO II.

De Presbyterorum, & aliorum Clericorum ordinatione.

V. Ritus in Presbyterorum, aliorumque Clericorum ordinatione observandi.	ditum ordinare prohibetur sine litteris dimissoriiis proprii Episcopi.
VI. Tempus, & locus ordinandi conferendum.	XII. Poena Episcopi ordinantis, & clerici ordinati sine his dimissoriis.
VII. Nemo per saltum promovendus.	XIII. & XIV. Qui Episcopus ordines conferre debeat.
VIII. Ordinem interstitia.	XV. Ætas ordinandorum.
IX. Ordinandi titulus.	
X. Et examen.	
XI. Episcopus alienum sub-	

§. V.

Plures etiam cæremonias adhibet Ecclesia in Presbyterorum ordinatione. Præcipuæ sunt ordinandis manus imponere, preces super eos recitare, divinum Spiritum invocare, illorum manus oleo cathecumenorum inungere, vasa demum tradere pro sacrificio. Diaconis quoque, dum ordinantur, manus imponit Episcopus (1) funduntur præces. Evangeliorum libri traduntur. In ordinatione Subdiaconorum, Acolytorum, ceterorumque clericorum traduntur instrumenta, quæ ordinis cujusque sunt propria (2)

missisque præcibus eorum ordinatio perficitur (3).

(1) Diaconis tamen solus Episcopus manus imponit, ut habetur in Pontificali Romano tit. II. §. 8. pag. 115. tom. 1. ed. *Catalani*, Presbyteris Episcopus una cum assistantibus Sacerdotibus, ut ipsum habet Pontificale Romanum tit. 12. §. 6. pag. 129. Verum manuum impositio, quam alii Presbyteri faciunt, solemnitatis, non necessitatis est. Vide *Catalanum* in utrumque locum.

(2) Ita Subdiaconus accipit calicem vacuum, & patenam similiter vacuum, Acolytus cæroferarium cum cæro, & urceolos vacuos, Lector librum epistolarem, Exorcista librum exorcismorum, Ostiarius claves, & funem campanarum. In Subdiaconatu, atque in minoribus Ordinibus nulla adhibetur manuum impositio, & plane mendosa est vulgata lectio in *Cap. 1. de Sacram. non iterum*, ubi Innocentius III. etiam Subdiaconatu manuum impositionem desiderare videtur. Jampridem enim observant viri eruditi, præsertim Antonius Augustinus, & Emanuel Gonzalez in *Not. ad d. cap. 1. loco Subdiaconatus* legendum esse *Diaconatum*. Græci tamen manuum impositione Subdiaconos, & Lectores ordinant, ut habetur in VII. Concilio Oecumenico can. 14. tom. 4. col. 496. *collect. Harduini* Ritum hunc Græcorum à Latinorum ritu diversum in ordinatione Subdiaconorum, atque Lectorum Vid. in *Euchologio Goarü p. 233. et 244. Paris, 1647., et in Codice Liturgic. Assmanni lib. 8. part. 2. pag. 34. et seq.*

(3) Vid. Pontificale Romanum, part. 1. tit. 4. & seq. pag. 74. & seq. tom. 1. ed. *Catalani Romæ 1738.* Concilium Cathaginense IV. apud Gratianum can. 16. & seq. dist. 23. Eugenium IV. in decreto *Conc. Florent.* apud Labbæum tom. 18. col. 22.

§. VI. Dignus ordinatione locus est Ecclesia cathedralis, illaque certis, statisque diebus fieri debet (1). Majores ordines die Sabbati in omnibus quatuor anni temporibus (2), ac Sabbato sancto, & Sabbato ante Dominicam Passionis (3) inter Missarum solemnias conferuntur. Qui extra statuta tempora sacros ordines suscepit, eorum muneribus fungi (4), & Episcopus, qui in illam legem peccavit, ordines conferre prohibetur (5). Minores autem ordines quolibet die festo de præcepto etiam ordi-

missam, sed ante meridiem conferuntur (6); tonsura autem quocumque loco, hora, die.

(1) Conc. Tridentinum *Sess. 23. cap. 8. de Reform. Con.* ab ethnicis vexarentur Ecclesia, etiam in privatis actibus ordinationes peragebantur S. Cyprianus *Ep. 43. 52. 68. pag. 59. 66. 112. ed. Rigaltii Paris. 1666.* Sed post ea tempora constitutum est, ut publice in Ecclesia, atque inter Missarum solemnias fierent, & ideo primum catechumeni eiciebantur Conc. Laodicenum *can. 5. apud Labbæum tom. 5. col. 1531. ed. Venet.*

(2) Apostolos orantes, & jejunantes manus imposuisse scriptum est in *Act. XIII. 3.* Apostolorum exemplo Ecclesia jejunia instituit quatuor temporum, ut populus per hæc penitentiae opera bonos Ecclesiae ministros à Deo impetrare possit. Hinc S. Carolus Borromeus in suo Concilio Provinc. II. *tit. 1. decret. 21. jussit*, "ut dominico die, qui stata quatuor temporum jejunia, quibus ordinis sacramentum administratur, antecedit, Parochi in sua uniusquisque eorum Parochiali Ecclesia supplicationes, litaniasque pie, ac religiose vel intus habeat, vel prosequente fidelium multitudine foris Ecclesiam, sicut moris, obeat; ut Dei, Sanctorumque ope implorata, tum Episcopus in eorum delectu, quibus ordines conferret, Spiritus S. lumine illustretur, tum illi, quibus, conferuntur, in vite sanctitate, doctrina, religiosisque virtutibus, proficiant." Idemque habetur in Concilio Mediolanensi IV. *tit. Qua pertinent ad Sacramen. ordin.* Hinc putarunt aliqui, jejunia quatuor temporum primum à S. Carolo in Ecclesia Mediolanensi fuisse instituta; sed eos late refellit Justus Fontanius *Dissert. de Coron. ferrea Longobard. cap. 8. num. 5. pag. 69. & 70.* Porro in Ecclesia Romana quinto saltem seculo generatim obtinuisse jejunium quatuor temporum, ostendunt sermones S. Leonis, præsertim sermo 86. & seq. *de Jejunio septimi mensis col. 340. sermo 12. 13. 19. & 20. de Jejun. X. mensis col. 39. 43. 59. 62. tom. 1. ed. Ballerini Venet. 1753.* Alia bene multa S. Leonis testimonia refert Card. Cozza *de Jejun. part. 2. art. 9. num. 7. pag. 104. & seq.* In jejunii mensibus, Junio videlicet, Septembris, December, eadem erat omnium Ecclesiarum ratio, & consuetudo, sed dissimilis eret disciplina in hebdomada designanda, uti post Sirmundum *ad Ep. 23. lib. 3. Geffridi. Vindocim. in Bibl. PP. tom. 21. p. 105. ed. Lugdun.* observat Card. Bona *Rer. liturg. l. 2. c. 16. §. 4. tom. 3. pag. 345.* Solemnis erat denunciandi jejunii formula; quam habet Card. Bona *loc. cit.* & aliam Muratorius in *Liturg. Roman. vet. tom. 1. col. 603.*

(3) Quovis die Apostolos ordinationem abtolvisse putat Hallier. *de Sacr. elect. et ordin. tit. de Temp. sacr. ordin. par. 2. num. 6.* Quidam vero sunt, qui olim à Romanis Pontificibus tantum mense Decembri exactas ordinationes putant; sed eos refellunt Pagius in *Breviar. gest. Pontif. Roman. t. 1. in vit. S. Simplicii*, Hallier *loc. cit. par. 2. sect. 7. art. 2. t. 1. §. 3. num. 6.* Porro S. Leo M. apud Gratianum *cau. 4. et 5. dist. 75.* tradit disertissime, vetustam esse, atque à Patribus acceptam consuetudinem, quod ordinationes non *passim diebus omnibus* expediantur, sed *die dominica resurrectionis* (quæ olim dicebatur quilibet dies Dominicus) cui *à vespera Sabbati initium constat adscribi.* Primus Gelasius I. apud Gratianum *can. ult. dist. 75.* constituit, ut ordinationes fierent *jejunio mensis quartii* (hoc est Junii, quoniam olim Christiani exemplo Romanorum à mense Martio annum inchoabant) *septimi*, hoc est *Septembris, decimi* hoc est *Decembris, et quadragesimalis initii*, hoc est *prima hebdomada quadragesimæ, ac mediane hebdomadæ, idest Sabbati ante Dominicam passionis quintam quadragesimæ, quæ mediana quoque Dominica* dicitur, quia in ejusdem lectionibus commemoratur luna quartadecima, & quintadecima, quæ sunt medietas periodi Inanaris. Quamquam vero in hac epistola nulla sit mentio Sabbati Sancti, tamen eo quoque die à Gelasio permissas Presbyterorum, & Diaconorum ordinationes putat Christianus Lupus in *calc. Schol. ad decret. 3. S. Leonis IX. in respons. ad 2. quæs. tom. 4. pag. 299. ed. Venet.* Sed clarius deinde Alexander III. ordinationis tempora constituit *cap. 3. de Temp. ordin.* cum inquit quod ad Subdiaconatum, & ceteros majores ordines, nisi quatuor temporibus, aut Sabbato sancto, vel in sabbato ante dominicam de passione nulli Episcoporum, præterquam Romano Pontifici, licet aliquos ordina r.

(4) *Cap. 2. & cap. 8. de Temp. ordinat.* Potest tamen Episcopus ordinatus ab ea poena post actam penitentiam liberare, uti in *cap. 16. eod. tit.* sancitum est à Gregorio IX., emmendata ea in re Decretali, quæ est in *cit. cap. 8.* per quam hæc clericis restitutio Sedi Apostolicæ fuerat reservata. Et quamvis Sixtus V. *Constit. Sanctum & salutare 140. pag. 40. tom. 5. par. 1. Bullarii* eam rem similiter Sedi Apostolicæ reservasset, tamen huic Constitutioni derogavit recentior Constitutio *Romanum Pontificem 121. Clementi. VIII. pag. 97. tom. 5. par. 2. Bullarii.*

(5) *Cap. 2. de Temp. ordinat.* Quemadmodum autem Summus Pontifex extra tempora à Jure constituta sacros ordines conferre potest, ita Episcopus conferendi tribuit facultatem,

quod præstat litteris Apostolicis *in forma Brevis*, quas vulgo *extra tempora* appellamus. Quæ facultas conceditur iustis de causis, quas numerat Congregatio particularis habitæ, Innocentio XII. Pontifice, apud Riganium *ad Regul. 24. Cancellar. §. 1. num. 44. tom. 2.*

(6) *Cap. 3. de Tempor. ordinat.* Quæ Decretalis non ita est intelligenda, ut Episcopus eadem die uni clerico plures minores ordines conferat, nullis servatis interstitiis, quæ etiam in minoribus ordinibus servari jubet Synodus Tridentina *cap. 11. sess. 23. de Reform.*, nisi aliud Episcopo magis expedire videatur. Nam ea non ad unum pertinet clericum, sed ad plures, qui ordines erant suscepturi, atque id sibi voluit Pontifex, ut plures quidem minores ordines eadem die, sed uni clerico unus, alteri alter recte tribueretur. Non igitur, ut quidam putant, huic Decretali ea in re à Tridentina Synodo derogatum est.

§. VII. Gradatim præterea conferendi sunt ordines, & qui ad majorem ordinem, neglectis mediis, ascendit, quem *per saltum promotum* dicimus (1), is, si dolo careat, tãdiu suscepti ordinis munus exercere prohibebitur, quamdiu labatur tempus necessarium ad ordinem, quem omisit; & si non ministraverit, poterit cum eo Episcopus, ut inquit Synodus Tridentina (2), *ex legitima causa dispensare.*

(1) Vox hæc *per saltum promotus*, quæ habetur etiam in titulo Decretalium de clerico *per saltum promotus*, est sane vetus apud Ecclesiasticos Scriptores, extatque in decretis Siricii *cap. 13.* apud Pithocum *Codex canon. Eccles. Rom. pag. 150. Paris. 1687.* Elegantius Alexander II. in *can. 1. dist. 52. præposterum cursum* vocat, hoc est inversum cursum, atque ordinem ab antiquis canonibus constitutum, quem *apostolus* hoc est progressum vocat Concilium Sardicense *can. 10. t. 2. col. 66. collect. Labbei.* Mandat autem Alexander Constantiensi Episcopo, ut eum, qui, omisso ordine Subdiaconatus *negligentia potius, quam superbia*, Diaconatum, Presbyteratumque susceperat, ab officio sacerdotali prohibeat, "donec proximo quatuor temporum jejunio Subdiaconatus ministerium sibi rite imponas, & sic deinceps ad majora officia eum redire concedas." Hoc recentior disciplina ab antiqua distat, quod nunc nullus ex inferioribus ordinibus omitti potest, antequam supe-

riores accipiantur; sed olim minor aliquis ordo impune omittitur, si qui satis probatus esset, adeo ut superiori ordine dignus videretur, ut ostendit Morinus de *St. Ordin. par. 3. exerc. 11. cap. 2. & 3.*

(2) *Sess. 23. cap. 13. de Reform.* Quod tamen ita est intelligendum, ut Episcopus post susceptum ordinem, quem omisit, facultatem tribuat ministrandi in ordine per saltum suscepto, non ut ordinatus, antequam inferiorem ordinem omissum suscipiat, ad superiorem evehat. Confer etiam Clementis VIII. *cit. Const. Romanum Pontificem*, quæ Episcopo restituta est facultas ea in re dispensandi, quam uni Sedi Apostolicæ reserveraverat Sixtus V. *cit. Const. Sanctum & salutare.*

§. VIII. Sed & certa intervalla temporum, quæ *interstitia* vocantur, inter unum, atque alterum ordinem debent intercedere, eaque non tantum in majoribus, sed etiam in minoribus ordinibus servanda sunt. Vetus in Ecclesia est lex interstitiorum (1); & licet olim aliqui interdum minores ordines impune omitterentur (2), numquam tamen recte quis poterat, nullo interjecto spatio, pluribus ordinibus initiari (3). Hodie minorum ordinum interstitia Episcopi arbitrio permessa sunt (4), quod arbitrum tam latè patere non debet, ut sine justa causa nulla adhibeantur. Quod attinet ad interstitia majorum ordinum, saltem unius anni spatium inter unum, atque alterum ordinem debet intercedere, nisi aliud Episcopo videatur ob Ecclesie utilitatem, ac necessitatem. (5).

(1) Confictam esse epistolam Caji Pontificis apud Gratianum *can. 1. dist. 77.*, jam pridem animadvertunt viri eruditi; sed tamen interstitiorum mentio est apud Siricium, ac Zosimum *d. dist. 77. can. 2. & 3.*, in Concilio Sardicensi *can. 10. col. 666. tom. 2. collect. Labbei ed. Venet.* in VIII. Synodo occumenica *can. 5.* apud eundem Labbeum *tom. 10. col. 635.*, & in Capitular. Reg. Francor. *lib. 7. cap. 42.* apud Baluzium *t. 1. pag. 693. ed. Venet. an. 1772.* Antiquum vero de interstitiorum tempore Ecclesie disciplinam explicant diligenter Thomassinus *Ver. ac nov. Eccles. discipl. part. 1. lib. 2. cap. 35. & 36.*, Hallier de *Sac. elect. & ordinat. tit. de Tempor. sac. ordi-*

nat. sect. 7. cap. 2. art. 7., Juenin de Sacram. Dissert. 8. quæst. 8. cap. 3. de Sacram. ordin. in commun.

(2) Vide S. Thomam in Suppl. quæst. 35. art. 5. num. 50., Juenin de Sacram. loc. cit. cap. 4., Morinam de Sacram. Ordin. par. 3. exerc. 11. cap. 2.

(3) Vide Thomassinum Vet. ac nov. Eccles. discipl. par. 1. lib. 2. cap. 35.

(4) Concilium Tridentinum Sess. 23. cap. 11. de Reform. satis perspicue declaravit, etiam in minoribus ordinibus interstitia esse servanda, cum eos conferri jussit per temporum interstitia; verum nullum certum eorum tempus definiit, remque totam Episcopi arbitrio permisit.

(5) Conc. Trident. Sess. 23. cap. 11. 13. 14. de Reform. Haud tamen Episcopo licet plures uno die majores ordines conferre. Ceterum hic interstitiorum annus, qui inter unum, atque alteram majorem ordinem debet intercedere, est annus ecclesiasticus, ideoque ordinatus Diaconus in quatuor temporibus Quadragesimæ recte ordinatur Sacerdos in quatuor temporibus Quadragesimæ anni consequentis, licet Pascha celerius adveniat, uti secundum sententiam Sac. Congregationis Concilii monet Fognanus in Cap. Litteras num. 2. de Tempor. ordinat. & in Cap. Ad nostram num. 18. vers. & confirmatur de Regular.

§. IX. Ne autem clericus, cum dedecore sui ordinis, aut stipem quærere, aut sordidum aliquid munus exercere cogatur, nemo sacris est initiandus ordinibus, exceptis Regularibus (1), nisi beneficium (2) habeat, aut pensionem, aut patrimonium (3), quod suppediet ad cultum, & ad victum, quodque nullis subjeci oneribus, neque alienari potest, nisi clericus aliunde habeat, quod suppetat ad decentem ejus tuitionem (4). Qui decepto Episcopo falsum obtulit, aut simulatum patrimonium, suspenditur à susceptis ordinibus, donec illud integrum, atque legitimum obtineat (5); & Episcopus, qui sciens prudens clericum sine beneficio, aut patrimonio ordinavit, cogitur ei præstare necessaria ad vitam honeste transigendam, donec aptum, atque conveniens beneficium consequatur (6).

(1) Regulares paupertatis titulo ordinari competunt est; verum eos, qui professionem non emiserunt, vel exire, aut dimitti et claustrum possunt, titulo hoc paupertatis ordinari vetuit S. Pius V. in Const. Romanus Pontifex 102. tom. 4. part. 3. pag. 46.

(2) Nullum absolute ordinari, inquit Concilium Chalcedonense can. 6. apud Labbæum tom. 4. col. 1683. ed. Venet. nec Presbyterum, nec Diaconum, nec omnino aliquem eorum, qui sunt in ordine ecclesiastico, nisi specialiter in Ecclesia civitatis, vel pagi, vel martyrio, vel monasterio is, qui ordinatur, designatur. Eos autem qui absolute ordinantur, decrevit S. Synodus, irritam ac invalidam habere ejusmodi manuum impositionem, & nusquam exercere, ac operari posse ad ejus, qui ordinavit, injuriam. Eadem habet Concilium Francofordiense can. 28. col. 105. eod. loco. Aliquem absolute ordinare idem erat atque ordinare sine titulo, hoc est nulla designata Ecclesia, cui perpetuo addictus esse, ac servire deberet. Nam titulus eandem atque Ecclesia significationem habebat. Baronius ad an. 112. num. 5. tom. 2. pag. 68. ed. Lucæ an. 1738. hujus nominis rationem affert hujusmodi. Quemadmodum, inquit, Fiscus imposito titulo, hoc est velis quibusdam, in quibus Imperatoris imago, aut nomen inscripta, inscriptumque erat, rem sibi addicebat, ita Christiani crucis imagine, aut Christi nomine Ecclesie inscripto locum aliquem divino cultui addictum significabant. Sed credibile non est, Christianos ea tempestate, qua ethnici imperio potiebantur, signa illa in suis Ecclesiis ante omnium oculos ponere voluisse; nisi forte dicamus, hæc signa tantum Christianis nota fuisse. Rectius Mabillonius Comment. in ordin. Roman. cap. 3., & Beruius Histor. Eccles. II. sæc. tom. 2. dissert. 11. num. 3. pag. 40. ed. Bassani 1769. Titulos fuisse observant loca Deo consecrata, quæ sacerdotes, & ministros sibi addictos habebant. Nam & lapis erectus, & Deo consecratus à Jacob in Bethel Titulus dicitur Genes. 28. v. 18. & 22., atque ara similiter, & delubra Idolorum Levit. cap. 26. v. 1., & Numer. cap. 33. v. 52. Tituli appellantur. Pauca hæc de Titulis dicenda putavi; nunc ad rem redeo. Omnes igitur clerici in ordinatione cortæ adscribebantur Ecclesie, quam deserere non poterant, nisi ab Episcopo dimissi fuissent, quo spectabant veteres litteræ dimissoriae. Quare clericos, qui sine Episcopi venia à suis Ecclesiis discesserant, ad eas redire cogant, & poenis etiam coartent S. Leo M. Ep. 1. cap. 5. col. 590. tom. 1. opp. ed. Ballerin. Venet. 1733., S. Gregorius M. lib. 9. ep. 65. col. 981. tom. 2. ed. Maurin. Paris. 1705. Concilium Arelatense can. 21. col. 1433. tom. 1., Tom. I.

Et Francofordiense *Can. 37. ejusd. collect. Labbat.* Quod idem sancitum est. *Novel. 3. cap. 2. & in Capitularibus Regum Francorum apud Baluzium tom. 1. Capitul. 1. an. 789. cap. 24. col. 103. Capitul. an. 794. c. 26. col. 193. Capitul. 1. incerti an. cap. 11. col. 351. Capitul. Caroli M. lib. 1. cap. 3. col. 475. ed. Venet. an. 1772.* Ordinatorum titulos populo nuntiabat Archidiaconus ea formula, quam describunt Romani Correctores in *Can. 1. dist. 70.* Ab Ecclesie titulo non procul ab erat titulus Monasterii. Quidam enim ordinabantur, ut sacra conficerent in sacellis Monasteriorum, & hi quidem his sacellis erant addicti, ut ceteri clerici Ecclesiis suis. Non desunt tamen exempla quorundam, quorum insignis pietas, atque doctrina, propter quam Ecclesie universae utiles videbantur, ab Episcopis impetrare potuit, ut in ordinatione nulli certae Ecclesiae adscriberentur. Ita Paulinus *Ep. 6. p. 7. ed. Veron. 1736.* de ordinatione, qua insignitus est à Lampio Barcinonensi, habet hæc: "Ea conditione in Barcinonensi Ecclesia consecrari, adductus sum, ut ipsi Ecclesie non alliger in sacerdotium, tantum Domini, non etiam in locum Ecclesie dedicatus." Eademque lege Hieronymus à Paulino Episcopo Antiocheno ordinatus est. Erant tamen hæc exempla præter communem consuetudinem, à qua se recte discedere Episcopi putabant posse, ut morem gererent illis, quos Ecclesie universae utiles fore prospiciebant. Verum ea disciplina, per quam nemo ordinabatur, nisi certæ adscriberetur Ecclesie, cui perpetuo addictus esse deberet, generatim obtinuit, eaque vigeat adhuc sæculo XI, ut patet ex Concilio Placentino apud Gratianum *Can. 2. dist. 70.* & Claramontano *Can. 13 apud Labbat tom. 12. col. 831.* Eodem autem redibat Ecclesie, ac Beneficii titulus; nam qui certæ adscribatur Ecclesie, ei de ipsius Ecclesie redditibus alimenta præstabantur; quæ præstationes beneficii loco erant. Nunc, ut recte animadvertit Benedictus XIV. *de Synod. diocæs. lib. 11. cap. 2. num. 8. & seq.* cum instituta sint beneficia simplicia, quorum Rectores residentie onere non obstringuntur, cum item patrimonialia ordinationis titulum præbeant, non ea potest retinere generatim Chalcedonensis Concilii lex, ut scilicet nullius ordinationis habeatur, nisi mancipetur certæ alicujus Ecclesie ministerio, quod ipse deserere nusquam possit. Verum nunc etiam eo jure utimur, ut omnes clerici in ordinatione certæ Ecclesie adscribantur, quod quidem jus est constitutum à Concilio Tridentino *Sess. 23. cap. 16. de Reform.*; ab Innocentio XIII. *Constit. Apostolici ministerii 34. §. 3. Bullar. Roman. ult. edit. t. 11. pag. 259.*; à Benedicto XIII. *Constit. In supremo militantis 31. §. 2. loc. cit. pag. 350.* & in Concil. Roman. *tit. 6. cap. 2. de*

Etat. & qualit. præfend. Atque hæc adscriptio non ea quidem omnia eticit, quæ à Concilio Chalcedonensi, veterisque canonibus sancita erant, sed tamen clericus servire debet Ecclesie, cui in ordinatione adscriptus est, præsertim si ea Parochialis sit. Nam clericus susceptos ordines in ea debet exercere, tum suam Parocho operam præbere, cum pueros rem christianam docet, cum sacris in Ecclesia numeribus fungitur, cum ad ægros deferret sanctissimum Eucharistie sacramentum. Omnis clericus, qui non hæc sese præstitisse demonstraverit, non est ad superiores ordines tradendus.

(3) Patrimonii titulo occasionem dedisse videtur Alexander III. *in Cap. 4. de Præben.* cum Episcopum, qui clericum sine beneficio ordinaverat, liberat à poena eidem suppeditandi necessaria, donec ecclesiasticum beneficium obtinuerit, quo sese alere honeste possit; nisi forte talis, qui ordinatur, exstiterit, qui de sua, vel paterna hereditate subsidium vite possit habere. Si recte Alexandri mentem inspiciamus, non hic profecto ipso patrimonii titulum instituit, sed tantum proponit casum, quo Episcopus ab ea poena liberetur. Verumtamen Canonistæ hoc freti decreto Alexandri indiscriminatim ordinari putarunt clericos vel beneficii, vel patrimonii titulo; sed Concilium Trident. *Sess. 21. cap. 2. de Reform.* statuit: "Ne quis, clericus sæcularis ad sacros ordines promovetur, nisi prius legitime constet, eum beneficium ecclesiasticum, quod sibi ad victum honeste sufficiat, pacifice possidere. Patrimonium vero, vel pensionem obtinentes ordinari posthac non possint, nisi illos, quos Episcopus judicaverit assumendos pro necessitate, vel commoditate ecclesiarum suarum." Quibus ex verbis manifestum est, recte definitum à Sac. Congregatione Concilii apud Fagnanum *in Cap. 4. de Præben. num. 24.* ex sententia Synodi Tridentine beneficii titulum legitimum, atque ordinarium esse, titulum vero patrimonii ac pensionis extraordinarium, ac veluti ex dispensatione admitti, cum nimirum Episcopus pro Ecclesie utilitate, aut necessitate aliquem ordinandum esse judicaverit.

(4) Synodus Tridentina *loc. cit.* tantum in majoribus ordinibus titulum postulat beneficii, pensionis, aut patrimonii; sed in locis compluribus, sive lege, quam multi cum Glossa repetunt ex *cap. 2. de Præben.*, ubi ea in re nullum inter majores, minoresque ordines discrimen constituitur, sive consuetudine quodum est, ut etiam in minoribus ordinibus titulus requiratur. Confer Giraldum *Exposit. jur. Pontific. par. 1. l. 3. tit. 5. sect. 360. l. 1. p. 250.*

(5) Cit. *Constit. Romanus Pontifex S. Pii V.*

(6) *Cap. Cum secundum de Præben.* Hac autem poena, per quam Episcopus clerico sine titulo ordinato alimenta præstare cogitur, cum tantum liberari, si ipse Clericus obtineat beneficium, non item si ex bonis patrimonialibus obtineat, unde vivere honeste possit, secundum jus novissimum Conc. Tridentini, ostendit Rigant. *ad Regul.* 24. §. 5. n. 192.

§. X. Utque ordo clericalis turpitudine omni careat, & idonea scientia sit præditus, necesse est inquirere in vitam, mores, scientiam singulorum (1), antequam ordines suscipiant, quod examen qui subterfugerit, prohibebitur obire munus ordinum susceptorum, si ordinandis se clam inseruerit, ut Episcopus deciperet (2). Quin etiam si quis sacris se miscuerit officiis, cum non esset ordinibus initatus, spem ordinum amittet in posterum, atque ab Ecclesia abjicietur (3).

(1) Verus est in Ecclesia lex, ut nemo ordiretur, nisi primum Episcopi judicio probatus fuerit *Can. 2. 3. §. dist. 24.*, quæ lex consentanea est præcepto Apostoli 1. *ad Timoth. V. 22. Manus cito nemini imposueris*, eamque commendant Ss. Patres; præsertim S. Joan. Chrysostomus *Hom. 16. in 1. ad Timoth. tom. 11. pag. 642. ed. Paris. an. 1734. S. Leo M. Ep. 12. cap. 2. col. 659. tom. 1. ed. Ballerin. S. Gregorius M. lib. 3. Ep. 49. & l. 4. Ep. 26. col. 660. & 704. tom. 2. ed. Paris. 1705.* Atque huc spectat Decretalium titulus *de scrutinio in ordine faciendo*, in quem videndus Cironius in *Paratit. Consultissimam hanc legem probavit Synodus Tridentina sess. 23. cap. 7. de Reform.*, cum statuit, ut Episcopus ordinationis futurus sibi etiam ascitis peritis *ordinandorum genus; personam; ætatem; institutionem; mores; doctrinam; & fidem diligenter investiget, & examinet.* Plura simul eadem Synodus decreta edidit de scientia, qua clericos pro singulis ordinibus præditos esse oportet *de sess. 23. cap. 4. 11. 12. 14.* Atque ut ordinandorum vita omnibus esset explorata, vetus Ecclesia eorum nomina coram clero, & populo nunciare consuevit, ut patet ex Concilio Chalcedonensi apud Gratianum *Can. 1. dist. 70.*, ubi habetur *ordinationis publicæ vocabulum*, ex S. Cypriano *Ep. 35. pag. 47. ed. Paris. 1666.*, aliisque apud Haller. *de Sac. elect. lib. 1. cap. 2. art. 2.*, & Rm. Gonzalez *ad tit. de Scrutin. in ordin. facien. Synodus Tridentina sess. 23. cap. 5.*

de Reform. statuit, ut "ad minores ordines promovendi bonum à Parocho, & magistro scholæ, in qua educantur, testimonium habeant. Hi vero, qui ad singulos majores erant assumendi, per mensem ante ordinationem Episcopus adeant, qui Parocho, aut alteri, cui magis expedire videbitur, committat, ut nominibus, ac desiderio eorum, qui volent promoveri, publice in Ecclesia propositis, de ipsorum ordinandorum natalibus, ætate, moribus, & vita à fide dignis diligenter inquireat, & literas testimoniales ipsam inquisitionem factam continentines ad ipsum Episcopum quamprimum transmittat."

(2) *Cap. ult. de eo qui furtivo ordin. suscep.* Potest tamen Episcopus suspensionis poena solvere furtive ordinatum, nisi ministraverit, uti statuit Clemens VIII. *cit. Const. Romanum Pontificem*, abrogata constitutione Sixti V., cujus paulo ante facta mentio est.

(3) *Cap. 1. de Cler. non ordin. Ministr.*

§. XI. Ordinum ubique conferendorum potestas unius est Romani Pontificis (1), Episcopi in diocesi sua. Alienæ dioceseos hominem ordinare quis nequit, nisi ab ejus Episcopo veniam acceperit litteris, quas appellant *dimissoriales*. Dabantur olim hæ litteræ, ut clericus dimitteretur ab Ecclesia, cui erat addictus, atque ut alteri Ecclesiæ adscribi posset (2); nunc dantur, ut ordinetur ab Episcopo non suo, sed is tamen, ut antea, pertinet ad suum Episcopum, cum hodie tantum suscipiendorum ordinum gratia clerici dimittantur (3).

(1) De ordinatis à Summo Pontifice illud est animadvertendum, quod qui ab eo minore ordinem accepit, majorem ab alio accipere non potest, quam ab ipso Pontifice, aut ab Episcopo, cui idem Pontifex facultatem dederit. Confer Benedictum XIV. in *Const. In postremo 64. pag. 298. tom. 4. ejus Bullarii ed. Romæ 1758.*, ubi ea de re agitur copiose, & diligenter.

(2) Huc spectabant antiquæ litteræ *dimissoriae*, quæ & *publicæ* & *formatæ* dicebantur, quamquam, uti demonstratum supra est *Titul. III. sect. 5. §. L. not. 2.*, *formatarum* litterarum vocabulum nomen esset generis, quod & *commendatorias*, & *communicatorias*, & *dimissorias* litteras comprehendebat. Omnes enim clerici in ordinatione certæ ecclesiæ adscribebantur,

neque eam deserere poterant, nisi primum Episcopus ipsos ab ejus servitio *dimitteret*, & quasi emanciparet Conc. Carthag. I. *Can. 5. col. 749.*, & Trullanum *Can. 17. apud Labbeum tom. 7. col. 1355. ed. Venet.*, quo decernitur, ut "nullus omnino clericus, in quocumque sit gradu, potestatem habeat sine proprii Episcopi scripta dimissoria in aliena Ecclesie catholice referri." Ex quo evidens est, datas litteras dimissorias, non ut clericus ordinaretur, sed ut referri posset in *aliena Ecclesie catholice*, quod fieri non poterat, nisi primum ab Ecclesia, cui erat addictus, dimitteretur. Dnas litterarum dimissorialium formulam proponit Gratianus *Can. 1. & 2. distin. 73.*, sed hæc commentitæ sunt. Clerici *peregrini*, qui sine Episcopi litteris vagabantur graviore afficiuntur poena à Concilio Arelatensi I. *Can. 2. col. 1454. tom. 1. Nicæno Can. 16. col. 39. tom. 2. Taurinensi Can. 7. col. 1386. tom. 2.*, Chalcedonensi *Can. 20. col. 1690. tom. 4.*, Arelatensi II. *Can. 13. col. 4. tom. 5. apud Labbeum ed. Venet.* atque à Canone 15. Apostolorum apud Cotelerium *P.P. Apostol. tom. 1. pag. 441. ed. Amstelædami 1724.*, ubi hujusmodi clericus ulterius ministrare prohibetur, & tamquam laicus communicare jubetur.

(3) *Cap. 8. de Offic. Archid., cap. 3. de Temp. ord. in 6.*

§. XII. Episcopus, qui sine litteris dimissoriis alienum subditum ordinavit, anni spatio ordinum collatione interdicitur; ipse autem clericus suscepto ordine exercere non potest, nisi primum à suo Episcopo veniam obtineat (1). Diu in utraque Ecclesia proprius Episcopus is tantum fuit, qui aliquem primum clero adscripserat. Nulla enim habebatur ratio originis, aut domicilii (2); & cum clericus relinquere non posset Ecclesiam, cui adscriptus in ordinatione fuerat, ab ejus Episcopo reliquos etiam ordines suscipiebat.

(1) Conc. Trid. *Sess. 23. cap. 8. de Reform.* Vide Rigant. *ad Regul. 24. Cancell. §. 4. num. 39. & seq.*, ubi etiam explicatur poena, qua plectitur Episcopus, qui aut extra tempora constituta, aut ante legitimam ætatem ordines contulit.

(2) Vide Hallier. *de Sac. ordinat. par. 2. sect. 5. cap. 3. art. 1. §. 4.*, qui multis exemplis ostendit, olim vetitum fuisse solum alienos clericos, non autem alienos laicos ordi-

nare. Revera tantum de clericis, nulla de laicis mentio est in vetustis canonibus Concilii Sardicensis *Can. 18. & 19. col. 679.* apud Labbeum *ed. Venet. tom. 2. Carthaginiensis III. Can. 21. col. 1402. tom. 2. ejusdem collect.* Quod etiam confirmant S. Leo M. *Ep. 14. cap. 9. col. 689. tom. 1. ed. Ballerin. Venet. 1753.*, & S. Augustinus *Ep. 64. col. 153. tom. 2. ed. Venet. 1729.*, qui tradit discretissime, Carthaginiensi canone *de solis clericis statutum, non etiam de laicis.* De Orientali Ecclesia testatur Balsamon in *Respons. ad Marcum* apud Leunclavium *Jur. Græco Roman. p. 382. & 383. ed. Francofir. 1596.* primum in Synodo Constantinopolitana Michaelis Anichiali Patriarchæ actum fuisse de alienis laicis non ordinandis. Atque huc spectant exempla Origenis, Hieronymi, Augustini, aliorumque complurium, qui omnes ordinati non sunt ab Episcopis, quorum in diocesi nati erant, aut domicilium habebant. Quin Demetrius Episcopus Alexandrinus licet Origeni esset infensissimus, tamen ei nunquam vitio verit, quod ab alieno Episcopo ordinatus fuisset, ac tantum obiectit voluntariam sui ipsius mutilationem, cujus causa eum irregularem contendebar: *nihil namque aliud habebat, quod ei obijceret uti narrat Eusebius lib. 6. Histor. c. 8. p. 265. ed. Valesii Cantabrigie 1720.*

§. XIII. Sed deinceps non amplius prioris ordinationis, verum *originis*, & *beneficii* ratio haberi cœpit (1). Accessit recentiori ætate titulus *domicilii* (2), ac denique titulus etiam *familiaritatis* (3). Itaque certo Episcopo nunc omnes subjecti sunt aut propter *beneficium*, quod aliquis habet in ejus diocesi, aptum, & convenientis ad decentem ipsius tuitionem (4); aut propter *originem*, cum nimirum ipse in ejus diocesi natus est non fortuito, sed domo pridem à parentibus constituta (5); aut propter *domicilium*, quod quis in ejus diocesi perpetuum, fixumque posuit (6); aut propter *familiaritatem*, cum per triennium Episcopo familiaris fuit, & cum eo commoratus est (7).

(1) *Cap. 1. de Tempor. ordinat. in 6.*

(2) *Cap. 3. cod. tit.*

(3) Conc. Tridentinum *Sess. 23. cap. 9. de Reform.*

(4) Quomodo olim ipsa ordinatio clericum certæ ecclesie adscribebat, ita hodie beneficium ecclesiasticum clericum facit ministrum Ecclesie, in qua habet beneficium, & subiectum Episcopo, cujus in diocesi illud situm est. Quare hæc subiectio propter beneficium omnino est consentanea antiquæ Ecclesie discipline, ut ostendit Hallier *de Sac. ordinat. par. 2. sect. 5. cap. 3. art. 5. §. 1.* Ut vero omnes amoverentur fraudes, quæ ea in re fieri possent, statuit Innocentius XII. in Bulla *Speculatores* 96. tom. 9. pag. 374. Bullarii ult. ed., ut illud satis esse debeat ad decentem Clerici tuitionem. Quæ quidem Bulla accurate recensentur, atque explicantur quatuor illi tituli *originis, domicilii, familiaritatis*, quorum causa quis certo Episcopo subijcitur, & alia in conferendis ordinibus servatu necessaria proponuntur.

(5) Episcopus originis memorat Clemens IV. in c. 1. *de Tempor. ordinat. in 6.*, sed ita memorat, ut facile constet, disciplinam hanc jampridem fuisse constitutam. Et licet *originis* nomen secundum Jus civile in *Leg. 6. §. 1. ff. Ad Municip.* non tantum propriam ipsius ordinandi, sed etiam patris originem comprehendat, tamen in ordinatione nulla habetur patris originis ratio, sed tantum spectatur locus originis, aut civitatis ejus, qui ordinibus initiatur; modo ipse eo in loco casu natus non fuerit, puta cum pater in itinere esset, aut ibi mercature ex gr., officivæ causa temporalem moram ducebat.

(6) Innocentius XII. in cit. *Constit. Speculatores* legem constituit, per quam domicilium acquiritur, ut quis ejus loci Episcopo subijciatur. Inquit enim domicilium ab eo tantum acquiri, qui "illud adeo stabiliter constituerit in aliquo loco, ut vel per decennium saltem in eo habitando, vel majorem reatum, ac honorum suorum partem cum instructis ædibus in locum hujusmodi transferendo, ibique insuper per aliquod considerabile tempus commorando, satis superque suum perpetuo ibidem permanendi animum demonstraverit; & nihilominus ulterius utroque casu se vere, & realiter animum hujusmodi, habere jurjurando asseruit." Sed hoc jurjurandum requiritur, cum filius propter suum, non item cum propter patris domicilium ordinari capiat, uti demonstrat Rigant. *ad Regul. 24. Canon. cell. §. 3. num. 51.*

(7) Ut Episcopus ordinare recte possit illum, quem triennii spatio secum habuit familiarem, necesse est etiam, quod beneficium, quacumque fraude cessante, statim re ipsa illi conferat, ut inquit Synodus Tridentina *Sess. 23. cap. 9. de Reform.* Illud vero statim ita explicat Innocentii constitutio

§. *ad hæc statim, hoc est saltem intra terminum unius mensis à die factæ ordinationis.* Et quamquam Synodus Tridentina, atque Innocentii constitutio tantum beneficium titulum memoret, tamen Episcopum ordinare posse clericum familiarem suum etiam titulo pensionis, aut patrimonii, modo id postulet utilitas, aut necessitas suarum Ecclesiarum, eundemque illis adscribat, monet Giraldus *Exposit. jur. Pontific. par. 2. sect. 97. pag. 918. tom. 3.*

§. XIV. A quolibet Episcopo, cui quis subest propter beneficium, aut originem, aut domicilium, aut familiaritatem, ordines suscipere potest; quin etiam, modo fraus absit, ordo unus ab uno Episcopo, & alius ab alio recte suscipitur (1). Verum cum Episcopus ordines confert jure beneficii, aut familiaritatis, necessariae sunt litteræ testimoniales Episcopi originis, & domicilii, per quas comperta sit vita, ætas, natales, mores clerici, qui ordines suscepturus est (2). Regulares autem exhibitis litteris dimissoriis sui superioris ordinandi sunt ab Episcopo, cujus in diocesi situm est cœnobium, in quo comorantur, non item ab alio Episcopo, nisi certis monumentis ostendant, illum vel abesse, vel ordinationes non habere (3).

(1) Ita qui unum ab Episcopo originis ordinem accepit alium ab Episcopo domicilii, vel beneficii accipere potest; atque ita modo procul sit fraudis causa, responsum est à Sac. Congregatione Concilii in *Fav. Lana Ordinum 21. Juniar. 1666. L. 25. Decret. pag. 52. in Aquipendens. seu Clusina Diaconatus 13. Novembr. 1717. et in Bononiens. seu Ferrariens. Ordinationis 14. Novembr. 1733. t. 6. pag. 183.* Vide Card. Petra *ad Constit. Apost. com. 1. pag. 329. et 330. sect. n. 64.*

(2) Cit. *Constit. Speculatores §. 3. et 6.*

(3) Benedictus XIV. *Const. Impositi 27. tom. 2. eius Bullar. pag. 109. edit. Vnet. 1754.* Excipiuntur tamen Regulares, ut ipse docet Benedictus, qui à Sede Apostolica privilegium impetrarunt suscipiendi ordines à quovis catholico Antivite, modo hoc privilegium ipsis nominatum, & post Concilium Tridentinum concessum sit.

§. XV. Certa etiam pro singulis ordinibus ætas requiritur, qua in re varia fuit antiquæ Ecclesiæ disciplina (1). Nunc Tonsura, & minores ordines ante exactum septimum ætatis annum non conferuntur (2); Subdiaconus autem nemo esse potest, nisi vigesimum secundum, Diaconus, nisi vigesimum quintum ætatis annum attigerit (3). Qui ante hanc ætatem, non impetrata venia Sedis Apostolicæ, vel ab alieno Episcopo, sine litteris dimissoriis Episcopi sui, ordinibus initiatus est, susceptorum ordinum munera exercere prohibetur, & si exerceat, irregularis efficitur (4).

(1) De ætate ordinandorum non eadem semper fuit Ecclesiæ disciplina, quod late ostendit Thomassinus *Vet. ad nov. Eccles. discipl. par. 1. lib. 2. cap. 67. & seq.* Dicitur viguit consuetudo, ut parentes Ecclesiæ offerrent infantes filios, qui in clerum cooptabantur, ac suo deinceps tempore per gradus ad superiores ordines evehebantur, cum antea singulorum minorum ordinum officia exercuissent. Quo fiebat, sicuti observat Cardinalis Bona *Res. liturgic. lib. 1. cap. 25. §. 18. tom. 2. pag. 374. ed. Taurin. 1749.*, ut rerum ecclesiasticarum peritissimi essent, in quibus fuerant ab ipsa pene infantia nutriti. Quam parentum oblationem tanti valuisse multi putant, ut filii etiam cum puberes evaserant, deserere non possent illud vitæ institutum, cui parentes eos vel infantes, vel impuberes addixerant. Certe in Concilio Chalcedonensi *Can. 7. col. 603. tom. 2. collect. Harduini ed. Paris.* habentur hæc: "qui, semel in clero deputati sunt, aut monachorum vitam expetiverunt, statimque, neque ad militiam, neque ad dignitatem, aliquam venire muadanam." Pueros autem à parentibus oblatos in ipsa infantia tonsos fuisse, ac Lectoratus ordine insignitos, adeo ut revera in clero deputati dicerentur, non obscure tradit Concilium Toletanum II. *Can. 1. col. 1139. tom. 2. laudata collectio*, cum inquit, hos pueros mox fuisse de-tonsos, & ministerio electorum contradicere. Quod etiam ostendit Cyillus Scytopolitanus in *VH. S. Euthymii Abbatis Analector. Græcor. tom. 1. pag. 8. & 9. Paris. 1683.*, ex quo intelligimus, ipsum Euthymium triennem Otrejo Meliteni Episcopo oblatum fuisse, "qui susceptum puerum bap-

tizavit, & totondit, commissaque sibi ecclesiæ Lectorem fectus, cit, atque in Episcopo accepit, & enutrivit." Quibus ex locis, meo iudicio, perspicuum est, pueros à parentibus oblatos statim tonderi, ac Lectoratus ordine donari consuevisse; quamquam non ignorem, plures esse viros doctos, quorum in animis alia insidet opinio. Utur ea de re sit, profecto si hæc parentum oblatio efficiebat, ut hi pueri revera Clerici fierent, non item efficiebat, ut perpetuam castitatem servare cogerentur. Nam ipsis integrum erat, postquam adoleverant, aut uxorem accipere, aut suscepto subdiaconatu sese perpetuæ continentie lege obstringere. Rem omnem explicat disertissime Iudatus Canon I. Concilii Toletani II., cuius hæc verba sunt: "De his, quos voluntas parentum à primis infantie annis clericatus officio mancipavit, statimque observandum, ut mox cum detonsi, vel ministerio lectorum contraditi fuerint, in domo ecclesiæ, sub episcopali presentia, à præposito sibi debeant erudiri. At ubi octavum decimum ætatis suæ compleverint annum, coram totius Cleri, plebisque conspectu, voluntas eorum de expetendo conjugio ab Episcopo perscrutetur. Quibus si gratiæ castitatis, Deo inspirante, placuit..... primum Subdiaconatus ministerium habitu probationis suæ vicissim anno suscipiant." Quod cautum erat de omnibus, qui se clero adscriperant, ut cum ad pubertatis annos venissent, vel uxorem ducerent, vel continentiam proficerentur, uti loquitur Conc. Carthaginiense III. *Can. 19. tom. 1. col. 963. collect. Harduini.* Poterat hi quidem minores clerici uxorem accipere, sed non poterant à clericatus professione recedere, quod late ostendit Thomassinus *Vet. et nov. eccles. disciplin. par. 2. lib. 1. cap. 11. et seq.* Dicam paulo post de pueris, quos parentes monasterio offerrebant. Hujus autem discipline de filiorum oblatione moderationem paucis ab hinc sæculis indultam esse monet Benedictus XIV. in litteris datis ad P. Hieronymum Guglielmi 15. Decemb. 1751., quæ extant in ejus Bullario *tom. 3. Const. 54. §. 3. pag. 240. ed. an. 1754.* Consule Morinum de *Sacr. ordinat. par. 3. exerc. 15. de Tonsur. cleric. cap. 3.* Bosquetum in *Notis ad Ep. 136. Innocentii III. lib. 2. reg. 14. pag. 151.* Martenum de *Antiq. Eccles. ritib. lib. 1. par. 2. cap. 8. art. 3. num. 2.* Thomassinum *Vet. et nov. eccles. disciplin. par. 2. lib. 1. cap. 23. et seq.*

(2) Nullam pro tonsura, & minoribus ordinibus ætatem expressè constituit Synodus Tridentina; sed ea res Episcopi arbitrio relinquatur, qui pueros ordinare poterit castitate, qua ipsi ad hoc munus aptos, & idoneos iudicabit.

Generatim tamen post septennium minores ordines conferuntur. Vide Catalanum in *Pontific. Roman. tit. 2. §. 1. n. 9. par. 1. pag. 28.*, & Fagnanum in *cap. Super inordinata de Præben. num. 27. ad ult.*

(3) Conc. Trident. *Sess. 23. cap. 12. de Reform.* De Subdiaconorum ætate non eadem semper, & ubique fuit antiquæ Ecclesiæ disciplina. Concilium Toleranum II. *loc. cit.*, & Trullanum *can. 13. col. 1666. tom. 3. collect. Harduini*, ætatem constituunt annorum viginti; Concilium Melitanum *can. 4. col. 1685. tom. 6. par. 2. ejusd. collect.* anno decimoquarto, aut decimoquinto Subdiaconos ordinari permittit. Hugo à S. Victore *de Sacram. lib. 2. cap. 21. pag. 614. tom. 3. opp. ed. Rothomag. 1648.* sua adhuc ætate ante quartum decimum ætatis annum Subdiaconatum dari non consuevisse testatur; & Clemens V. in *Clemen. Generali de Ætat. & qualitate ordin. annuum decimum octavum definit.* Diaconos vero ante annos 25., Presbyteros autè annos 30. ordinari vetat *cap. 5. et 6. dist. 77.*

(4) Ita sancitum est à Pio II. *constit. cum ex sacrorum 9. tom. 3. par. 3. pag. 109. Bullarii ed. ult. Graviores*, quam quæ hac constitutione comprehenderentur poenas induit Sixtus V. in *cit. constit. Sanctum 140. p. 40. l. 7. par. 1.*; sed eas sustulit, & antiquiorem Pii II. constitutionem, cujus nunc facta mentio est, servari voluit Clemens VIII. *cit. constit. Romanum 121. pag. 97. tom. 5. par. 2. Bullarii ed. cit.* Piana constitutio tantum memorat ordines sacros, ex quo conficit Rigantius ad *Regul. 24. cancell. §. 4. num. 22.*, ea poena tantum illos esse plectendos, qui majores, non item, qui minores ordines extra legitimum ætatem, vel extra tempora à jure constituta, vel sine litteris dimissionis proprii Episcopi susceperunt; quamquam *num. 24. fateatur*, hos etiam clericos, cum absit bona fides, à susceptorum ordinum exercitio esse suspendendos. Verum id quidem est, quod dicitur de Piana Constitutione; sed Innocentius XII. in *cit. constit. Speculatores, eo ipso suspensus à susceptorum ordinum executione declarat clericos*, qui sine litteris testimonialibus proprii Episcopi, tonsuram, atque ordines susceperunt.

Soy en Remand

TITULUS V.

QUIBUS MODIS POTESTAS JURISDICTIONIS, ET OMNIA
ECCLESIASTICA BENEFICIA ACQUIRANTUR.

I. Potestas jurisdictionis acquiratur vel ecclesiastico Magistrali, vel delegatione.

§. I.

Potestatem jurisdictionis acquirunt clerici vel ecclesiastico Magistratu, vel delegatione. Qui jurisdictione utuntur sua, & insita beneficio, quo fruuntur, ii proprie dicuntur gerere ecclesiasticum Magistratum; qui non propriam, & nativam, sed ab alio acceptam jurisdictionem exercent, ii delegationem habent, uti sunt Vicarii, de quibus superiori loco actum est. Ecclesiasticum Magistratum clerici consequuntur per electionem, postulationem, collationem, institutionem, quæ nimirum pertinet ad beneficia jurispatronatus. Iisdem etiam modis omnia ecclesiastica beneficia acquiruntur.

SECTIO I.

De electione.

II. Quid electio sit?	IX. & X. Episcoporum electiones Sedi Apostolicæ justis de causis reservatæ.
III. & IV. Electio Summi Pontificis.	XI. Reservationes inducæ à Clemente V., à Benedicto XII., à Regulis Cancellariæ.
V. Romani Pontifices initio Episcopos constituebant.	XII. Concordatæ.
VI. Quomodo delineat electiones delatæ ad Synodos provinciales, ad Metropolitas, ad Clerum, ad Canonicos?	XIII. Electiones Prælatorum inferiorum.
VII. & VIII. Vetus Episcoporum eligendorum ratio.	XIV. ad XVI. Qui eligere, & qui eligi possint.